Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Pla per a l'actualització del Programa d'Immersió Lingüística en el context multilingüe actual 2007-2014

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Programa d'Immersió Lingüística 2007-2014

Què és el Programa d'Immersió Lingüística?

El PIL és un programa d'ensenyament
de i en segones llengües
que permet a l'alumnat l'aprenentatge
en una llengua diferent a la pròpia.

A Catalunya s'apliquen, des dels anys 80,
les estratègies d'immersió lingüística
en els centres educatius
on la majoria d'alumnes
no tenen el català com a llengua familiar.

Actualització del Programa d'Immersió Lingüística

La societat ha canviat,
l'escola també!

Un nou repte.

Una nova oportunitat.

Comparem …

ABANS	ARA
Dues llengües: català i castellà	Més de 40 llengües
Grups homogenis respecte al coneixement de la llengua de l'escola	Grups heterogenis respecte al coneixement de la llengua de l'escola
Actitud positiva per part de les famílies. Participació voluntària en els PIL.	Les famílies no trien. Cal aconseguir-ne la col·laboració
Professorat bilingüe	Manca de professorat plurilingüe.
Grups-classe força estables	Inestabilitat dels grups-classe: increment de matrícula viva

INICI

Educació infantil i 1r cicle d'EP

% saben català

% saben català i castellà

% saben castellà

% no saben ni català ni castellà, però saben altres llengües

Aplicació de metodologies d'aprenentatge de llengües

Aplicació de metodologies d'immersió

Acabament ensenyament obligatori

saben les llengües oficials i tenen un bon coneixement, com a mínim, d'una llengua estrangera

Alumnat nouvingut

Cicle mitjà i superior de primària i educació secundària

saben castellà i provenen del mateix sistema educatiu

saben castellà i provenen de sistemes educatius diferents

no saben ni català ni castellà, però saben altres llengües

AULA ORDINÀRIA atenció individualitzada

AULA D'ACOLLIDA

Acabament Ensenyament Obligatori

saben les llengües oficials i tenen un bon coneixement, com a mínim, d'una llengua estrangera

Bases del Pla per l'actualització del Programa d'Immersió Lingüística

Comissió Nova immersió i canvis metodològics:

Ignasi Vila: Universitat de Girona (UdG)

Juli Palou: Universitat de Barcelona (UB)

Carina Siqués: Universitat de Girona (UdG)

Núria Aragonès: Inspectora d'educació

Montserrat Vilà: Universitat Autònoma (UAB)

M. Teresa Verdaguer: Formació del professorat

Objectius del Pla d'Immersió Lingüística

- Aprofitar el context de les àrees d'aprenentatge per a l'ensenyament de la llengua (tractament integrat de llengua i continguts).
- Aplicar estratègies d'immersió lingüística individualitzades en els processos d'incorporació tardana (a partir de cicle mitjà).
- Millorar en els aspectes organitzatius i metodològics que es considerin febles.
- Millorar la coherència dels usos lingüístics al centre educatiu.
- Establir continuïtats lingüístiques amb l'entorn
- Reforçar la coordinació primària / secundària.

En quin marc legal es concreta la Immersió Lingüística?

- Llei 1/1998 de Política Lingüística.
- Decret 181/2008, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil.
- Decret 142/2007, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.
- Decret 143/2007, pel qual s’estableix l’ordenació dels ensenyaments de secundària obligatòria.

En quin marc legal es concreta la Immersió Lingüística?

SEGON CICLE EI → Decret 181/2008 Article 4.4

EDUCACIÓ PRIMÀRIA → Decret 142/2007 Article 5.1

En funció de la realitat sociolingüística de l'alumnat, s'implementaran metodologies d'immersió lingüística en llengua catalana amb la finalitat de potenciar-ne l'aprenentatge.

Decret 143/2007.
Educació secundària obligatòria.

4.6 Per l'alumnat nouvingut, s'implementaran programes lingüístics d'immersió en llengua catalana amb la finalitat d'intensificar-ne l'aprenentatge i garantir-ne el coneixement.

8.2. En totes les matèries es treballaran la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació i l'educació en valors.

La continuïtat del Programa d'Immersió Lingüística a secundària

- És la continuïtat del procés iniciat a infantil i primària fins al final de l'etapa obligatòria (3-16).
- Dóna resposta als diversos nivells de competència lingüística que hi ha entre l'alumnat de l'educació secundària.
- S'orienta a la millora dels resultats acadèmics de tot l'alumnat.

El Pla per a l'actualització de la Immersió Lingüística (PIL)

2007-2013

Desplegament del PIL a les etapes infantil i primària

Eixos temàtics PIL infantil i primària

Continguts PIL infantil i primària

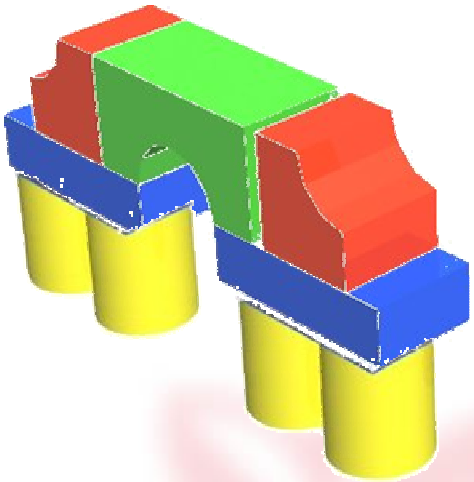

... i a la secundària?

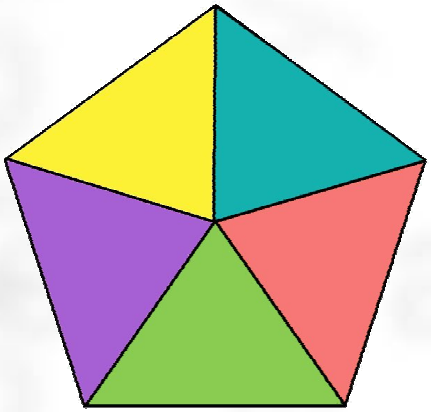

+

+

?

EI-CI Funcions comunicatives	CM-CS Habilitats lingüístiques

Continguts PIL infantil i primària

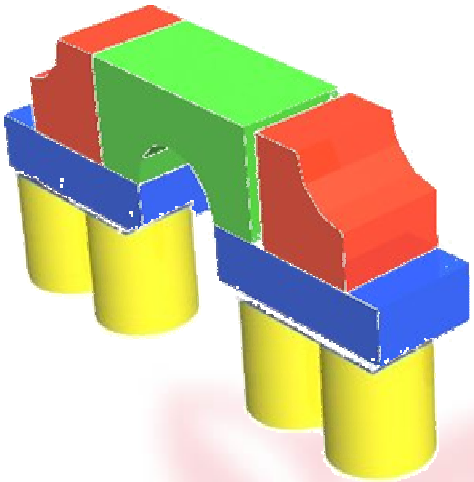

... i a la secundària?

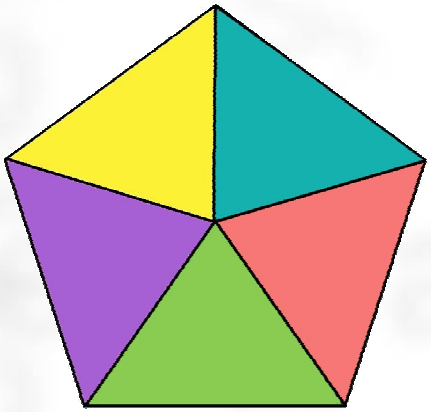

+

+

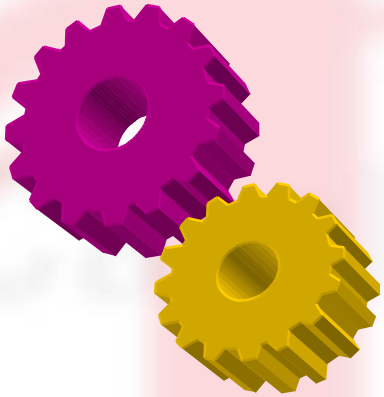

EI-CI Funcions comunicatives	CM-CS Habilitats lingüístiques	ESO Tractament integrat de llengua i continguts

Continguts de la formació PIL per a l'educació secundària

El tractament integrat de llengua i continguts:

- Les estratègies d'ensenyament/aprenentatge pròpies dels programes d'immersió lingüística.

- Metodologies facilitadores de l'accés al llenguatge acadèmic i als continguts curriculars.

- Models i experiències per millorar el rendiment acadèmic de tot l'alumnat.

- El treball dels usos lingüístics en un centre de secundària.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

PIL Secundària.
Línies formatives

Decret 143/2007.
Educació secundària obligatòria.

La competència comunicativa lingüística és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les matèries del currículum, ja que en totes s'han d'utilitzar els llenguatges com a instruments de comunicació per fer possible l'accés i gestió de la informació, la construcció i comunicació dels coneixements, la representació, interpretació i comprensió de la realitat i l'0rganització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.

Annex 1 Competències bàsiques
Les competències comunicatives

El currículum vigent

La competència comunicativa i lingüística és a la base de tots els aprenentatges

El seu desenvolupament és responsabilitat de totes les àrees i matèries del currículum

CAL TREBALLAR LES HABILITATS LINGÜÍSTIQUES

DES DE TOTES LES ÀREES,

SEGONS LES PRÒPIES NECESSITATS

Per què el TILC?

TILC = CLIL

Content and **L**anguage **I**ntegrated **L**earning

Tractament **I**ntegrat de **L**lengua i **C**ontinguts

AICLE

EMILE

Les metodologies TILC *(CLIL)* habitualment s'associen a l'ensenyament de les llengües estrangeres

Per què el TILC?

En l'ensenyament d'una llengua vehicular tenen sentit dins el context sociolingüístic actual

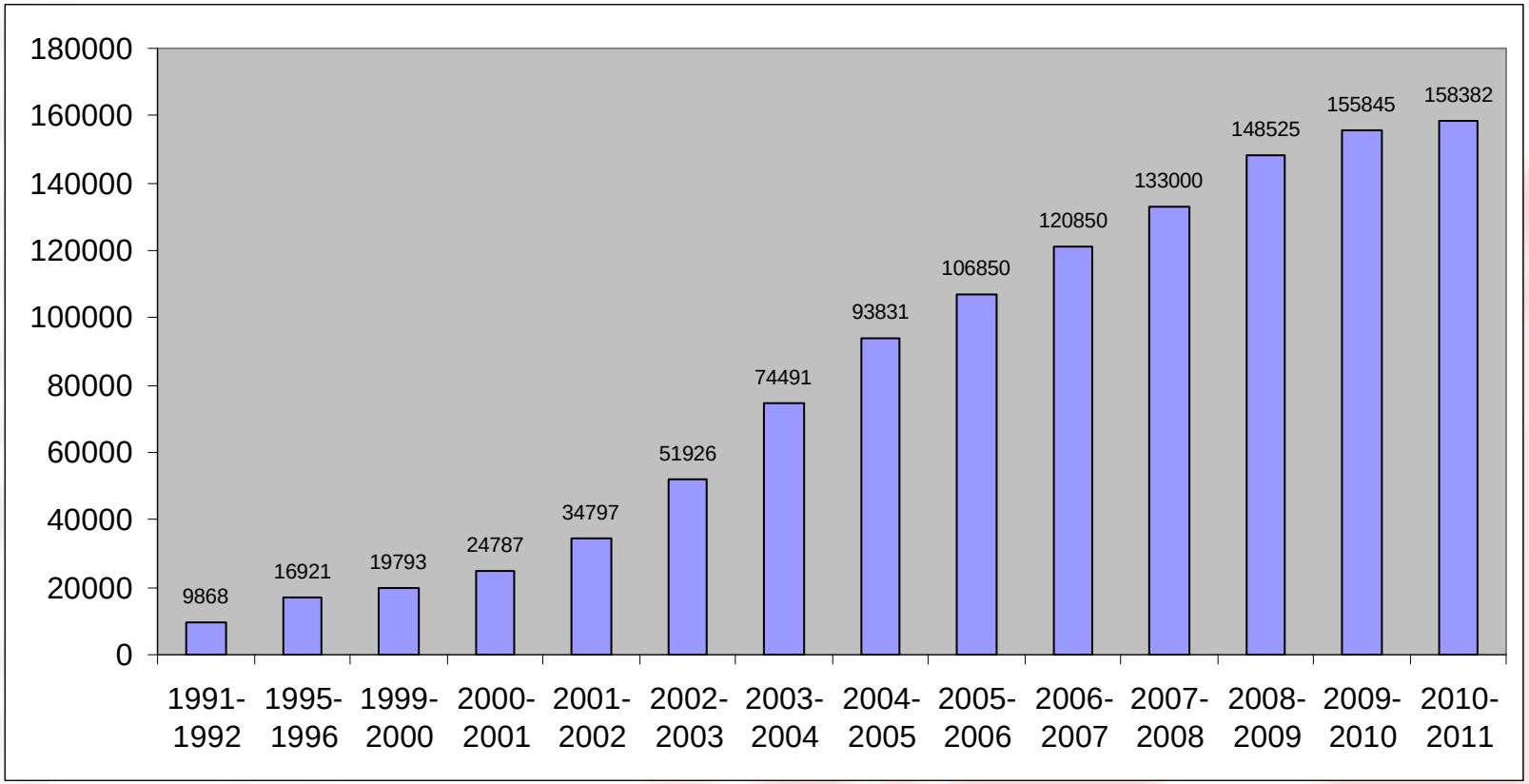

Evolució de l'arribada d'alumnat de procedència estrangera (Font: Departament d'Ensenyament)

Per què apliquem estratègies TILC?

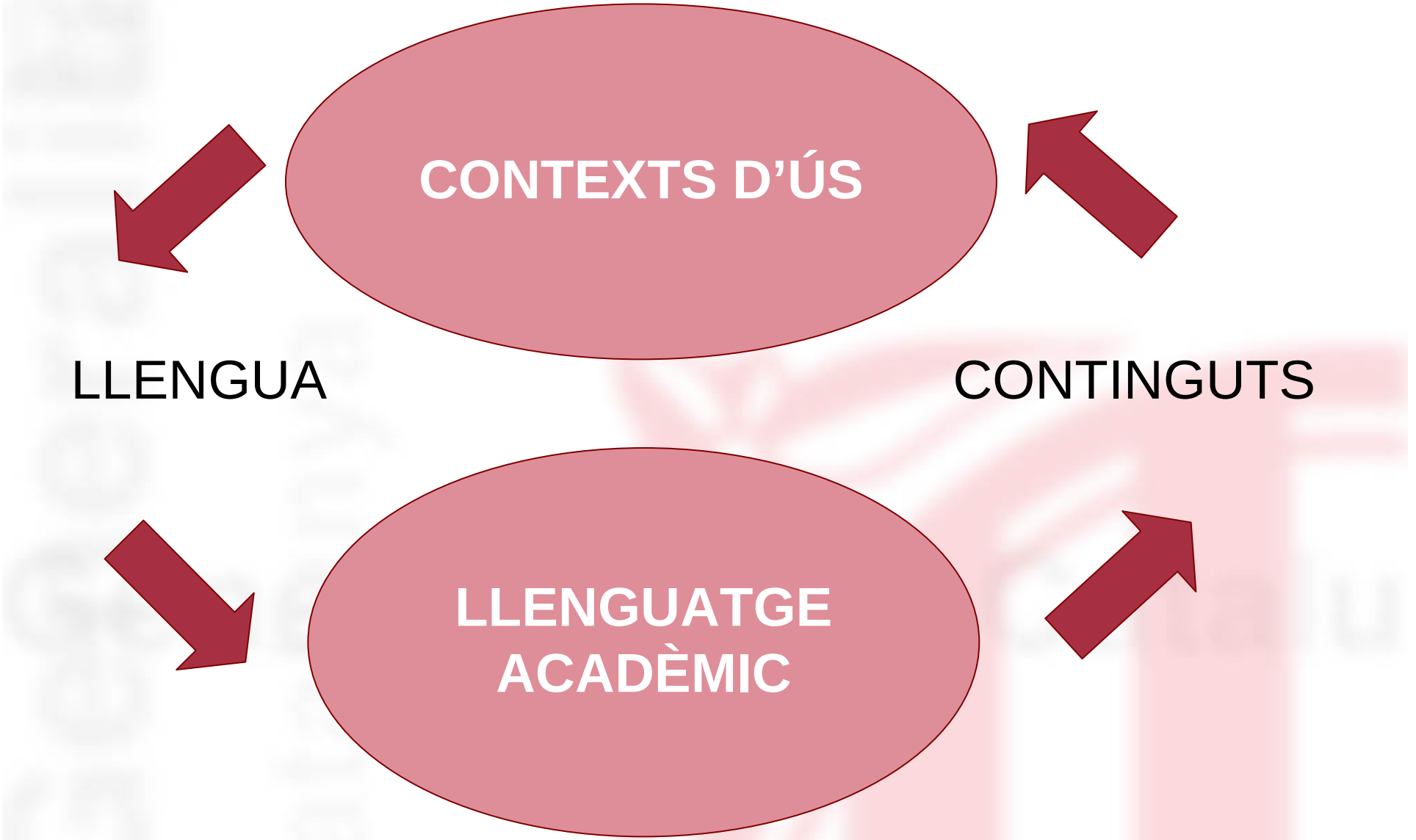

L’aprenentatge del llenguatge acadèmic

COMPETÈNCIA COMUNICATIVA

Llenguatge conversacional (BICS)

Llenguatge acadèmic (CALP)

No s’aprèn espontàniament

Es treballa millor integrat en les àrees no lingüístiques que en el tractament com a àrea de les diferents llengües

La necessitat d'un enfocament diferent a secundària

- Estructura per departaments didàctics
- Enfocament docent molt especialitzat

El treball de llengua s'ha de plantejar en funció de les necessitats de l'àrea

LA LLENGUA
COM A INSTRUMENT INDISPENSABLE
PER A L'APRENENTATGE

Quina llengua s'ensenya dins les àrees no lingüístiques?

Vocabulari

Habilitats cognitivolingüístiques

Estructures lingüístiques

Línies metodològiques

- Ensenyament protegit

- Competències comunicatives aplicades a les àrees no lingüístiques

L’ensenyament protegit

- És un protocol de planificació didàctica.
- Està pensat per facilitar l’atenció de l’alumnat d’origen estranger que s’escolaritza en aules ordinàries.
- Centra l’atenció en l’assoliment de la competència acadèmica de la llengua (CALP).

Aportacions
Sistematització de la tasca docent

- Consisteix en un protocol sistemàtic de planificació didàctica i d'observació de les sessions d'aula.

- Comprèn 8 blocs subdividits en 30 elements.

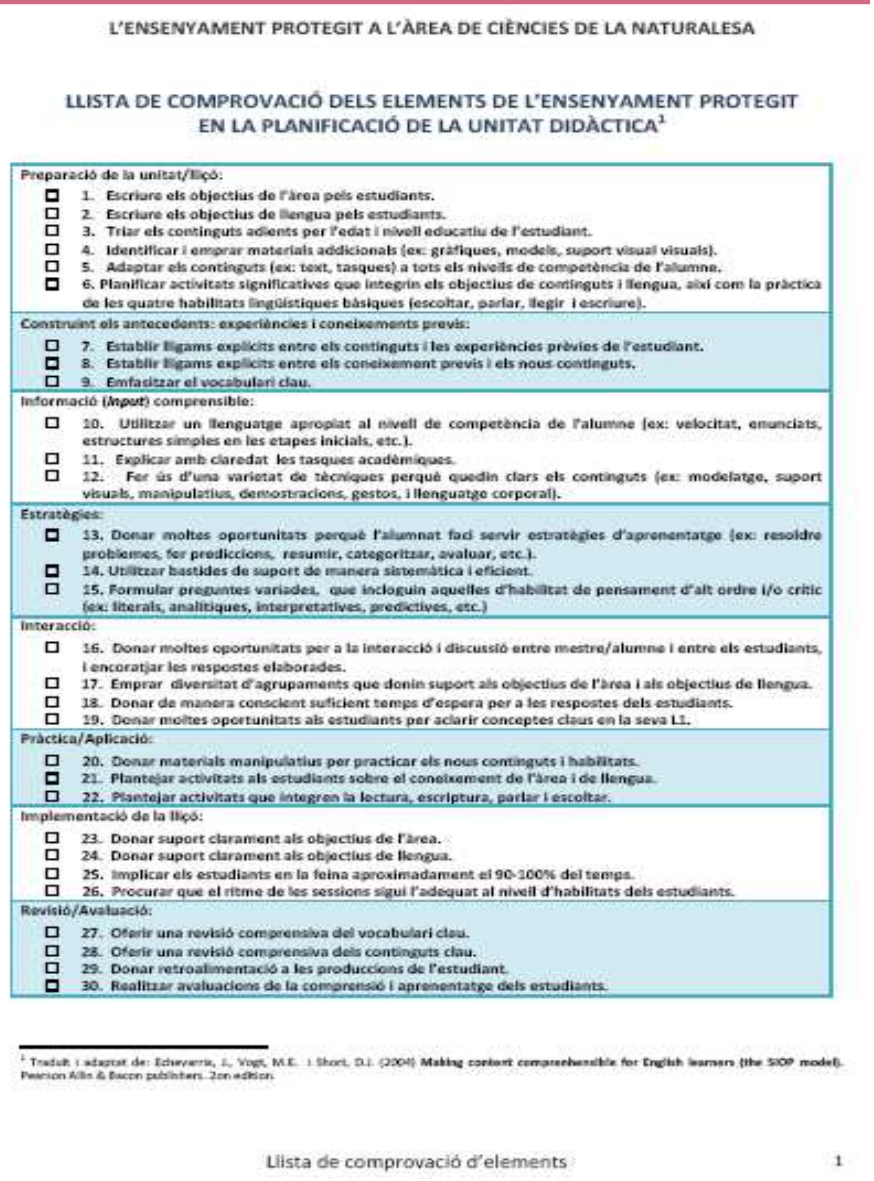

L'ENSENYAMENT PROTEGIT A L'ÀREA DE CIÈNCIES DE LA NATURALESA

LLISTA DE COMPROVACIÓ DELS ELEMENTS DE L'ENSENYAMENT PROTEGIT EN LA PLANIFICACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA[1]

Preparació de la unitat/lliçó:
- ☐ 1. Escriure els objectius de l'àrea pels estudiants.
- ☐ 2. Escriure els objectius de llengua pels estudiants.
- ☐ 3. Triar els continguts adients per l'edat i nivell educatiu de l'estudiant.
- ☐ 4. Identificar i emprar materials addicionals (ex: gràfiques, models, suport visual visuals).
- ☐ 5. Adaptar els continguts (ex: text, tasques) a tots els nivells de competència de l'alumne.
- ☐ 6. Planificar activitats significatives que integrin els objectius de continguts i llengua, així com la pràctica de les quatre habilitats lingüístiques bàsiques (escoltar, parlar, llegir i escriure).

Construint els antecedents: experiències i coneixements previs:
- ☐ 7. Establir lligams explícits entre els continguts i les experiències prèvies de l'estudiant.
- ☐ 8. Establir lligams explícits entre els coneixement previs i els nous continguts.
- ☐ 9. Emfasitzar el vocabulari clau.

Informació (*Input*) comprensible:
- ☐ 10. Utilitzar un llenguatge apropiat al nivell de competència de l'alumne (ex: velocitat, enunciats, estructures simples en les etapes inicials, etc.).
- ☐ 11. Explicar amb claredat les tasques acadèmiques.
- ☐ 12. Fer ús d'una varietat de tècniques perquè quedin clars els continguts (ex: modelatge, suport visuals, manipulatius, demostracions, gestos, i llenguatge corporal).

Estratègies:
- ☐ 13. Donar moltes oportunitats perquè l'alumnat faci servir estratègies d'aprenentatge (ex: resoldre problemes, fer prediccions, resumir, categoritzar, avaluar, etc.).
- ☐ 14. Utilitzar bastides de suport de manera sistemàtica i eficient.
- ☐ 15. Formular preguntes variades, que incloguin aquelles d'habilitat de pensament d'alt ordre i/o crític (ex: literals, analítiques, interpretatives, predictives, etc.)

Interacció:
- ☐ 16. Donar moltes oportunitats per a la interacció i discussió entre mestre/alumne i entre els estudiants, i encoratjar les respostes elaborades.
- ☐ 17. Emprar diversitat d'agrupaments que donin suport als objectius de l'àrea i als objectius de llengua.
- ☐ 18. Donar de manera conscient suficient temps d'espera per a les respostes dels estudiants.
- ☐ 19. Donar moltes oportunitats als estudiants per aclarir conceptes claus en la seva L1.

Pràctica/Aplicació:
- ☐ 20. Donar materials manipulatius per practicar els nous continguts i habilitats.
- ☐ 21. Plantejar activitats als estudiants sobre el coneixement de l'àrea i de llengua.
- ☐ 22. Plantejar activitats que integren la lectura, escriptura, parlar i escoltar.

Implementació de la lliçó:
- ☐ 23. Donar suport clarament als objectius de l'àrea.
- ☐ 24. Donar suport clarament als objectius de llengua.
- ☐ 25. Implicar els estudiants en la feina aproximadament el 90-100% del temps.
- ☐ 26. Procurar que el ritme de les sessions sigui l'adequat al nivell d'habilitats dels estudiants.

Revisió/Avaluació:
- ☐ 27. Oferir una revisió comprensiva del vocabulari clau.
- ☐ 28. Oferir una revisió comprensiva dels continguts clau.
- ☐ 29. Donar retroalimentació a les produccions de l'estudiant.
- ☐ 30. Realitzar avaluacions de la comprensió i aprenentatge dels estudiants.

[1] Traduit i adaptat de: Echevarria, J., Vogt, M.E. i Short, D.J. (2004) **Making content comprehensible for English learners (the SIOP model).** Pearson Allin & Bacon publishers. 2on edition

Llista de comprovació d'elements 1

Aportacions
Explicitar els objectius a l'alumnat

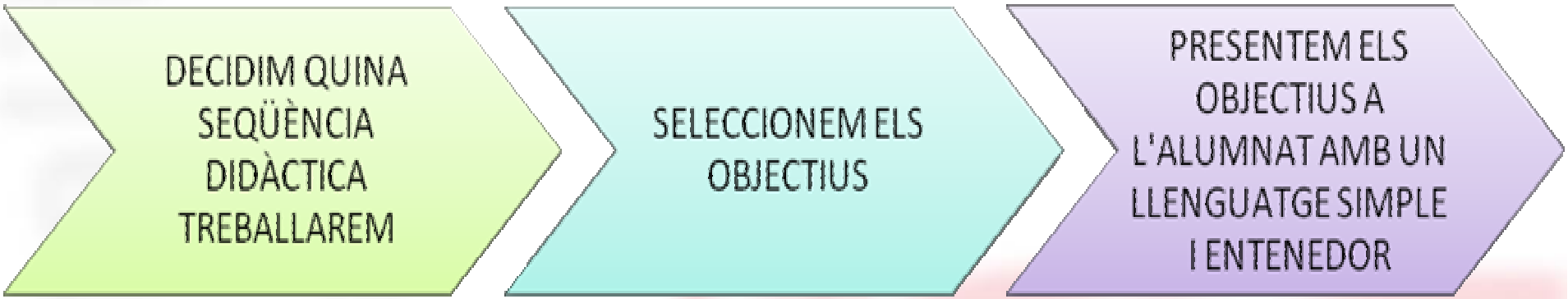

QUAN ACABEM AQUEST APARTAT, HAUREM APRÈS...

A identificar les parts de les plantes, tant a ull com amb l'ajuda d'instruments.
A representar les parts d'una planta en un dibuix
Quines diferències tenen les plantes segons el lloc on viuen. Com van poder passar de viure a l'aigua a viure a terra, i colonitzar-la?
Quins canvis es van produir en aquestes plantes que van facilitar la vida fora de l'aigua

A fer una descripció d'una planta
A explicar els diferents tipus de plantes segons el lloc on viuen
El vocabulari nou: fulla, tija, arrels, flor, llavor, fruit, vas conductor, fotosíntesi, gasos (CO_2, O_2).

Aportacions
Seqüència didàctica bàsica

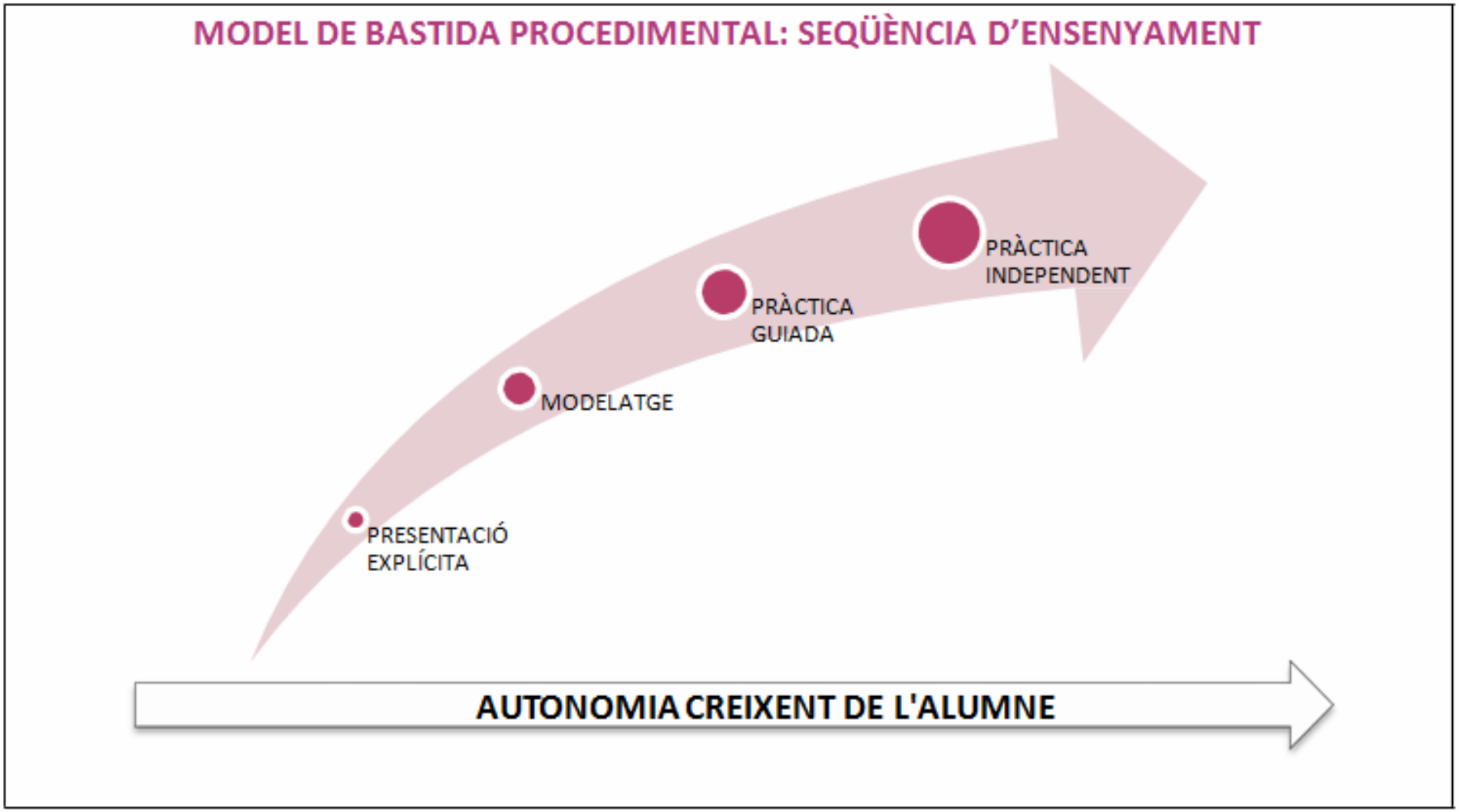

Aportacions
Activar coneixements previs

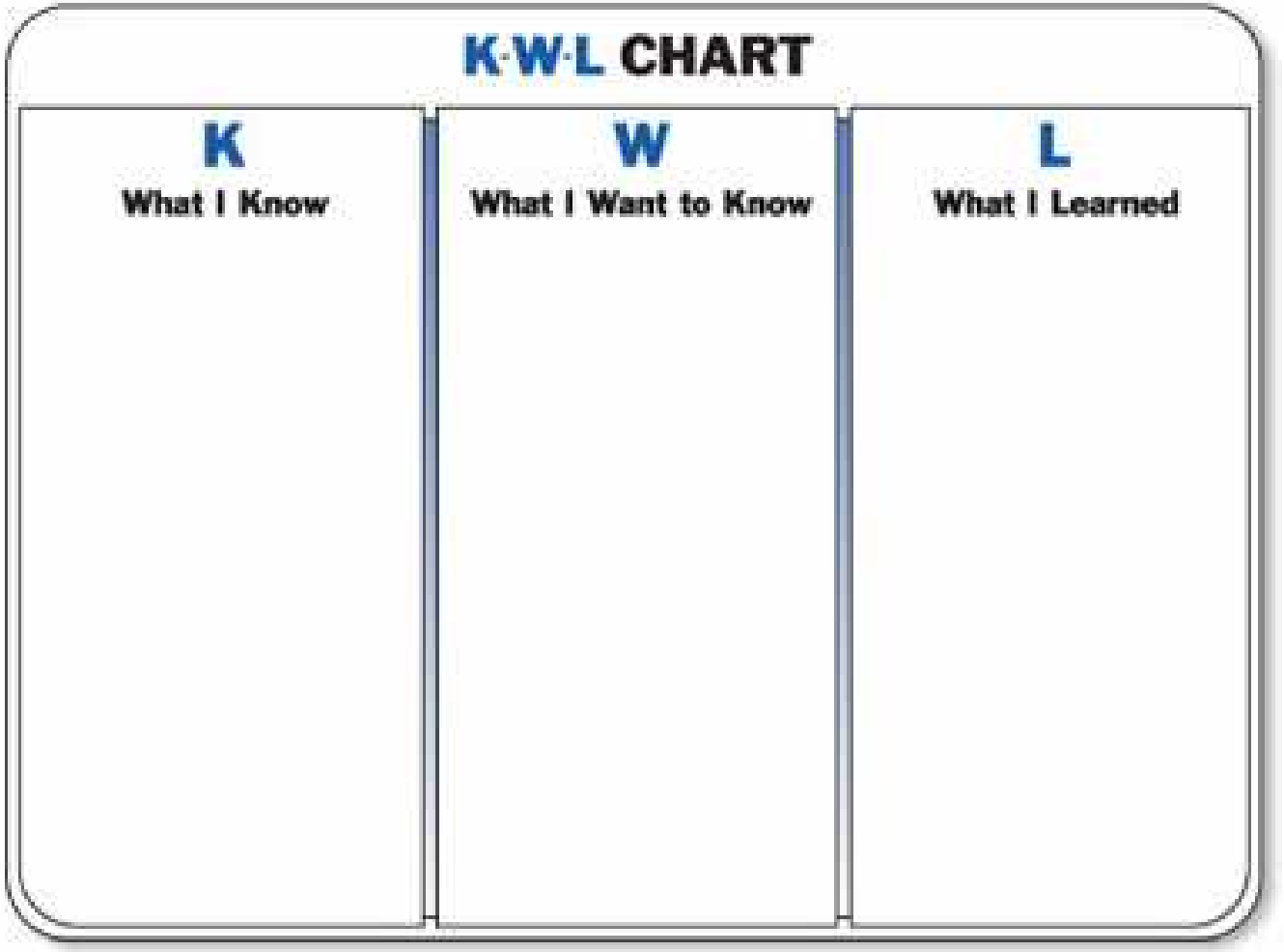

Aportacions
Garantir la comprensió

Els rèptils

Com són

El **cos** dels rèptils és allargat. Tenen una **columna vertebral** amb moltes vèrtebres des del crani fins a la punta de la **cua**. L'**esquelet** és **ossi** i tenen costelles.

En el **cap** hi tenen una boca grossa, dos orificis nasals, dos ulls amb parpelles i, darrere d'aquests, les membranes del timpà. El **coll** separa el cap del tronc. Les serps no tenen potes, però la majoria dels rèptils tenen quatre potes curtes que surten del **tronc**.

Els rèptils tenen el cos cobert d'**escates soldades** entre si. Les tortugues, a més, tenen una closca dura.

La **temperatura** del cos és **variable** i depèn de la temperatura de l'ambient i de l'exposició al sol.

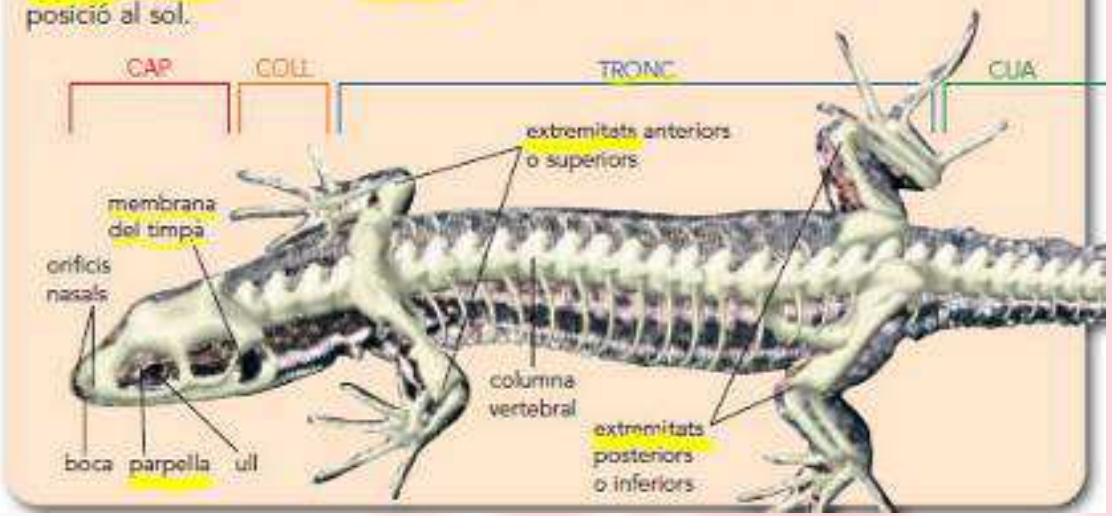

Aportacions
Ús sistemàtic de bastides de suport

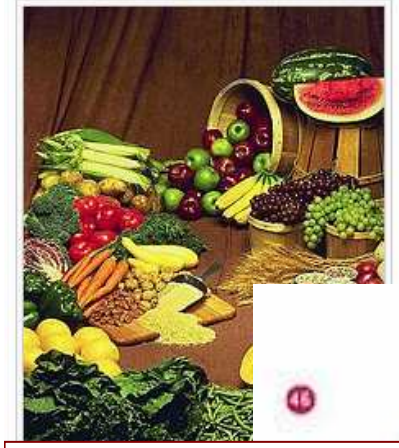

التغذية هو علم يشرح علاقة الطعام مع نشاطات الكائنات الحية. من ضمن ذلك تناول الطعام، وطرد الفضلات، وانطلاق الطاقة من الجسم، وعمليات التخليق.فالطعام والشراب يمدان الإنسان بالطاقة لكل عمل يؤديه سواء أكان ذلك قراءة لكتاب، أم عَدْوًا في سباق. كذلك فإن الطعام يزود الإنسان بالمواد التي يحتاج إليها جسمه من أجل بناء جسمه وإصلاح أنسجته، ولكي ينظم عمل أعضائه وأجهزته. ويؤثرما نأكله من غذاء على صحتنا مباشرة. فالوجبة الصحية تساعد على منع الإصابة ببعض الأمراض كما أنها تساعد على الشفاء من أمراض أخرى. وأية وجبة غير صحية أو غير مناسبة تزيد من مخاطر أمراض مختلفة قد تصيب الإنسان. وتناول الوجبات المتناسقة المتوازنة أفضل طريقة لضمان تلقّي الجسم كافة الأطعمة التي يحتاج إليها.

سوء التغذية من العوامل الرئيسة التي لها علاقة بحالات الوفيات التي تحدث للمسنين، كما أنه شائع في المرضى المسنين المنومين في المستشفيات، وهذا يؤدي إلى طول فترة إقامة المسن في المستشفى مما يترتب عليه إهدار في النفقات الصحية، ومن المعروف انه مع التقدم في العمر تحدث تغيرات فسيولوجية ووظيفية وصحية وهذه التغيرات تختلف درجتها ووقت حدوثها من مسن إلى مسن آخر. هذه التغيرات التي تحدث في جسم المسن لها.

محتويات [أخف]

1 التغذية السليمة للإنسان
2 أنواع المغذيات
2.1 المـاء
2.6 الفيتامينات

Bastides: materials de suport en L1

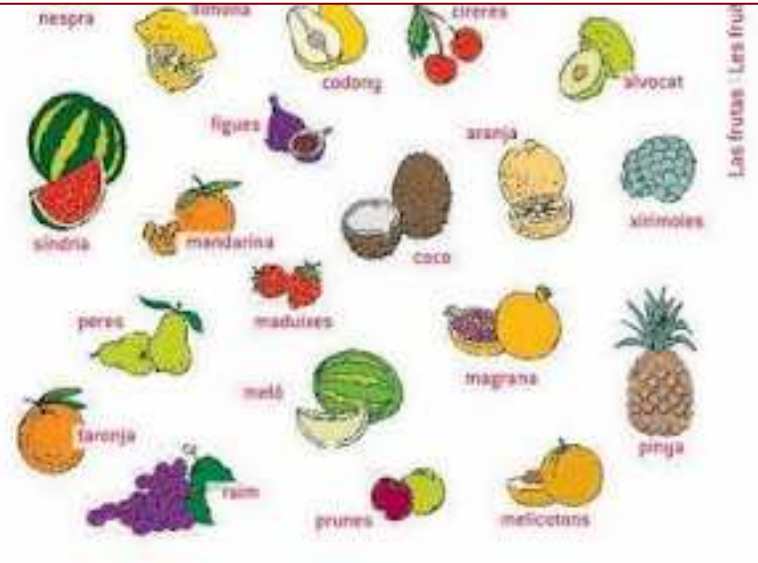

Aportacions
Ús sistemàtic de bastides de suport

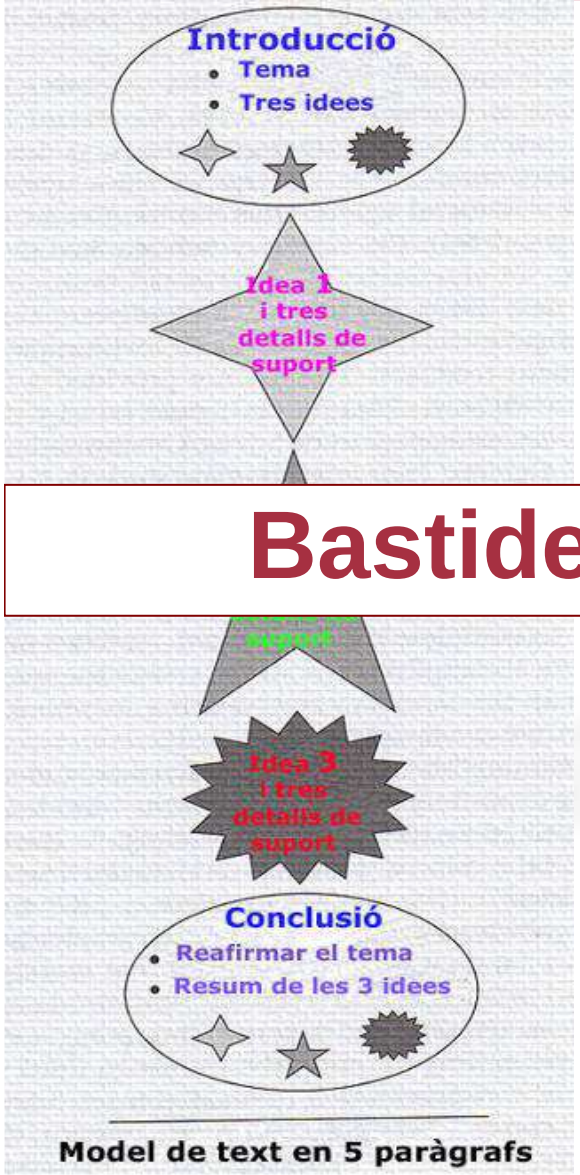

Bastides: organitzadors gràfics

Aportacions
Ús sistemàtic de bastides de suport

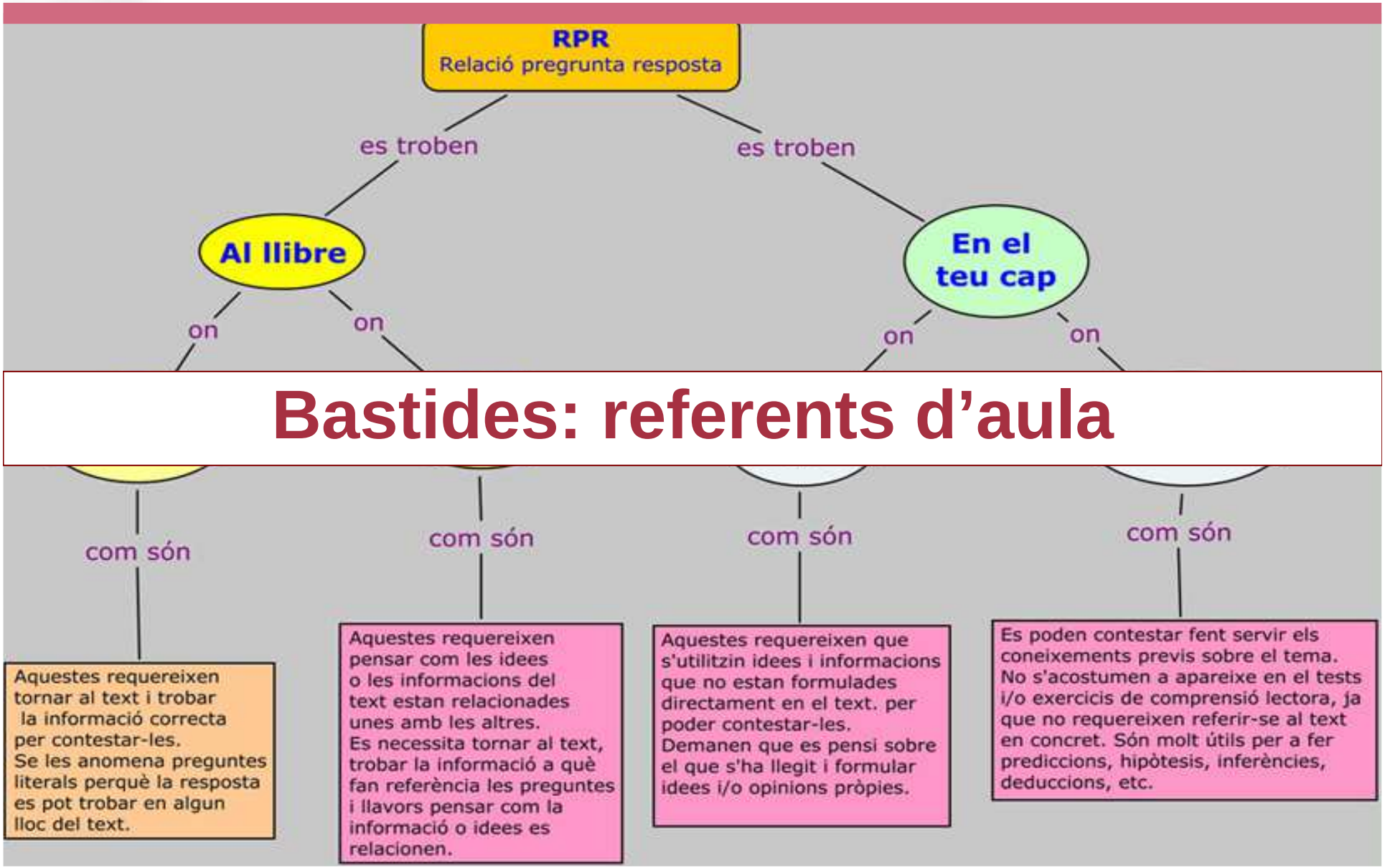

Bastides: referents d'aula

Aportacions
Ús sistemàtic de bastides de suport

Bastides: interacció

Les competències comunicatives aplicades a les àrees no lingüístiques

Enfocament competencial,

basat en el treball de les habilitats cognitivo-lingüístiques i les tipologies textuals,

d'acord amb el patró lingüístic específic de cada matèria.

Cada disciplina té el seu “patró lingüístic”

Font: M.Roca

Imagina’t que ets un poeta. Descriu el bosc

Imagina’t que ets un geògraf. Descriu el bosc

Imagina’t que ets una ecòloga. Descriu el bosc

Aportacions
Reflexió teòrica sobre el procés d'aprenentatge integrat

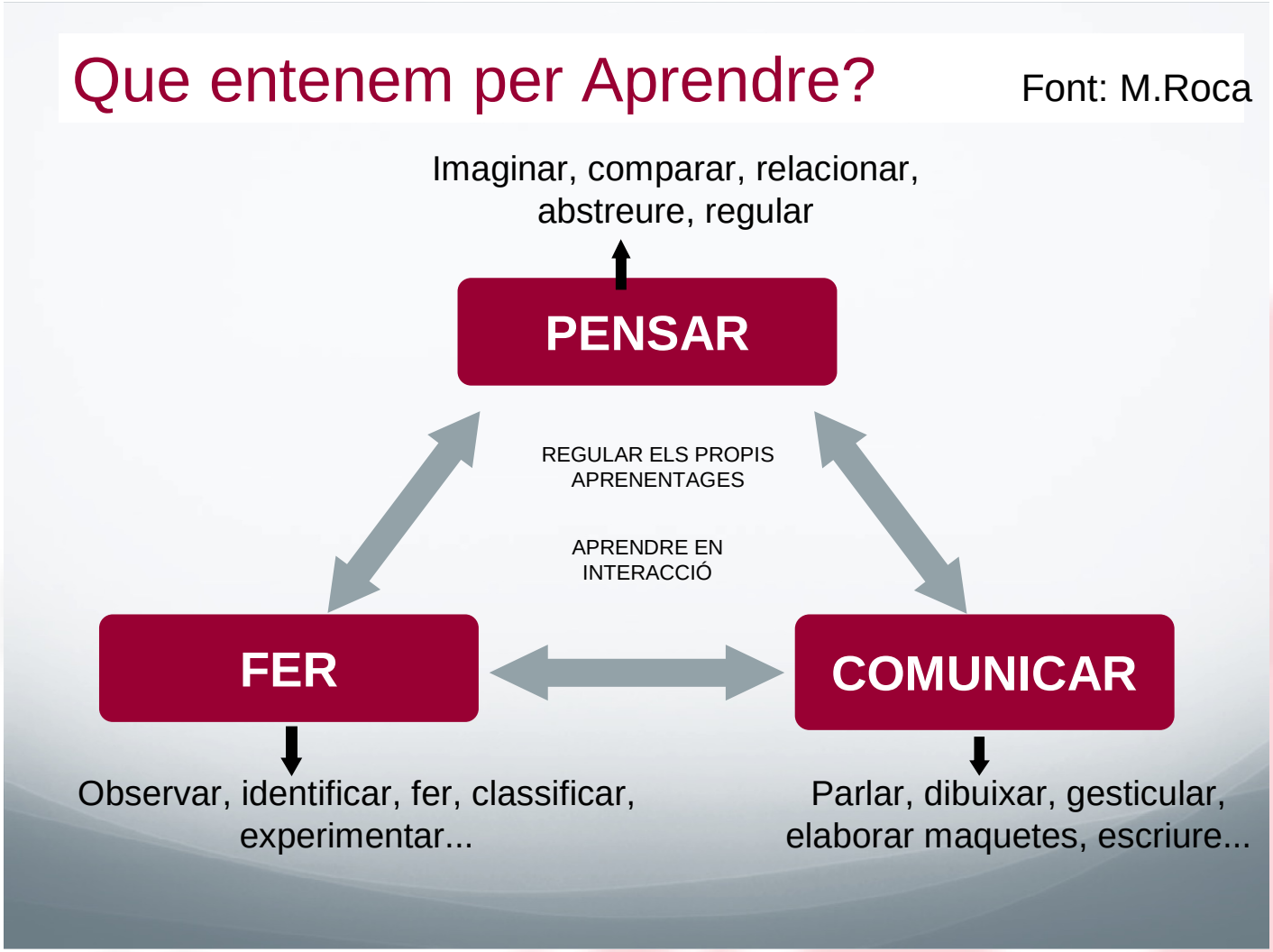

Aportacions
Construcció consensuada de coneixement

- Cal construir el coneixement partint de l'alumne.
- L'alumne ha de regular el seu aprenentage.

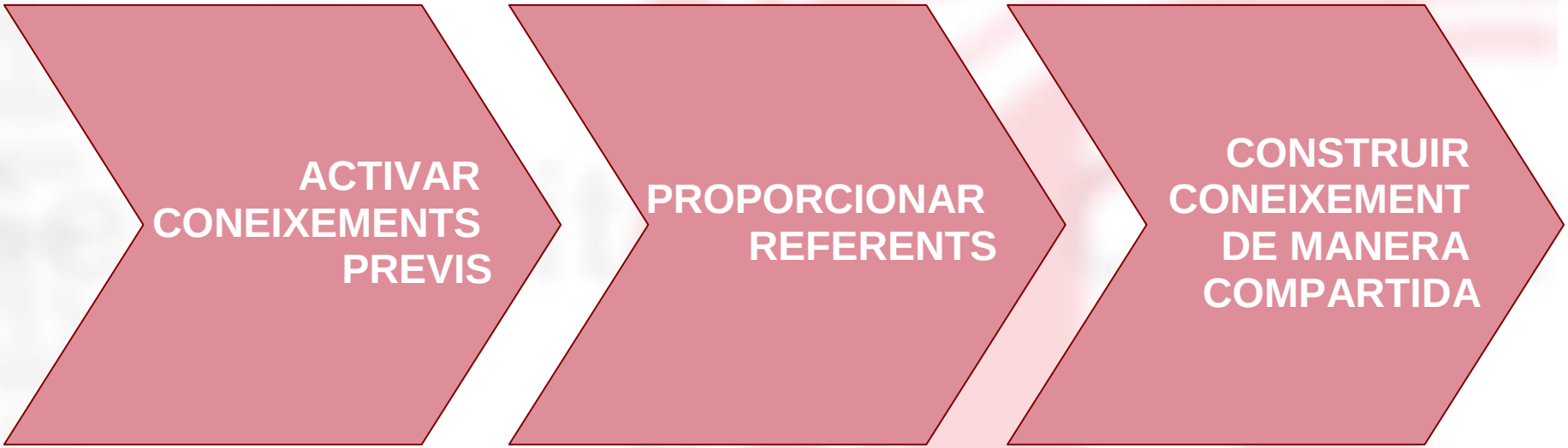

Aportacions
Construcció consensuada de coneixement

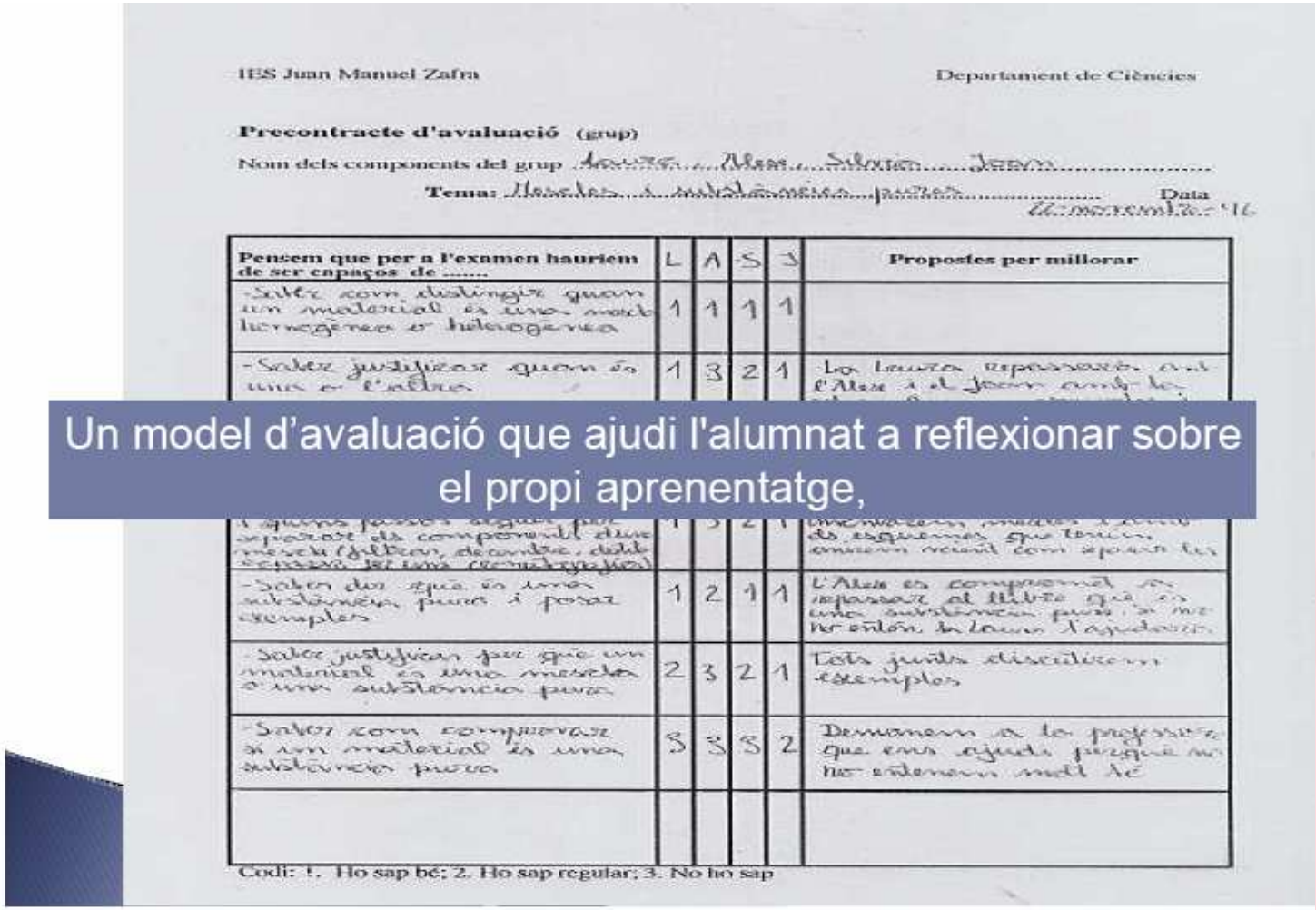

IES Juan Manuel Zafra — Departament de Ciències

Precontracte d'avaluació (grup)

Nom dels components del grup: Laura, Alex, Silvia, Joan

Tema: Mescles i substàncies pures — Data: 22 novembre '96

Pensem que per a l'examen hauríem de ser capaços de	L	A	S	J	Propostes per millorar
-Saber com distingir quan un material és una mescla homogènea o heterogènea	1	1	1	1	
-Saber justificar quan és una o l'altra	1	3	2	1	La Laura repassarà amb l'Alex i el Joan amb la [illegible]
[illegible]	1	3	2	1	[illegible]
-Saber dir què és una substància pura i posar exemples	1	2	1	1	L'Alex es comprometa a repassar al llibre què és una substància pura, si no ho entén la Laura l'ajudarà.
-Saber justificar per què un material és una mescla o una substància pura	2	3	2	1	Tots junts discutirem exemples
-Saber com comprovar si un material és una substància pura	3	3	3	2	Demanem a la professora que ens ajudi perquè no ho entenem molt bé

Codi: 1. Ho sap bé; 2. Ho sap regular; 3. No ho sap

Un model d'avaluació que ajudi l'alumnat a reflexionar sobre el propi aprenentatge,

Font: M.Roca

Aportacions
Models i pautes

- Treball de les diferents tipologies textuals des de les àrees.
- A partir de la presentació d'un cas real, es consensua el model.
- A partir del model s'elabora la pauta o base d'orientació.

Aportacions
Models i pautes

ALGUNS

- ÀMBIT ID
  nacionalism
  antiracional
- ÀMBIT C
  els partits, r
- ÀMBIT P
  territorial
- ÀMBIT E
  l'escenogra
  de massa (r
- ÀMBIT C
  l'esperit gue

Es present
comunisme

Monografía
Métodos para enseñar ciencias sociales: interacción, cooperación y participación

El franquismo desde el aula. Interrogar el pasado para obtener respuestas

Cèlia Cañellas
IES Lluís de Requesens. Molins de Rei (Barcelona)

Se trata de una investigación realizada por estudiantes de 4º de ESO que utiliza en el aula la historia oral como recurso didáctico. El objetivo es facilitar la comprensión del periodo franquista, desde una perspectiva crítica, centrándose en los aspectos ideológicos y políticos y desenmascarando su carácter fascistizante.

Palabras clave: investigación, franquismo, fascismo, fuentes orales, cuestionarios, entrevistas.

Franquism in the classroom. Questioning the past in order to get answers

This is a research project carried out by students of 4th year of Compulsory Secondary Education that use oral history as a didactic resource. The aim is to facilitate the understanding of the Franquist period from a critical perspective, highlighting an ideological and political aspects and unmasking his fascist character.

Keywords: *research, franquism, fascism, oral sources, questionaires, interviews.*

El punto de partida

La construcción de la memoria social sobre la etapa franquista se ha basado fundamentalmente en la labor periodística debido a una serie de carencias historiográficas atribuibles al duro legado de la dictadura. Esta influencia de los medios, a su vez, ha sido tamizada por los intereses políticos que se han ido encadenando en las diversas coyunturas a partir del fin del régimen.

En paralelo, los estudiosos han ido consagrando unos paradigmas históricos en los que se entremezclan las primeras interpretaciones sobre el fenómeno franquista, herederas directas de las diferentes y controvertidas visiones sociopolíticas de la década de 1970, con trabajos académicos más recientes, fruto del interés de los jóvenes historiadores por su pasado inmediato, constituyendo una base de conocimientos fragmentarios y polarizados aún por las diferencias ideológicas. La permeabilización social a este cuerpo de saberes, que, además, no cuenta con mecanismos de difusión similares a los de los medios de comunicación, queda frenada por efecto de la más firme de las herencias sociales del franquismo, el miedo al recuerdo, un sentimiento que aflora en cualquier intento de contraste de información por parte de quienes vivimos bajo el régimen pues cualquiera de nuestras experiencias queda enfocada bajo el prisma de nuestra identificación como víctimas o como colaboradores activos o pasivos. No en vano ha resultado un éxito absoluto el pacto de silencio que selló la transición, un acuerdo político que ha tenido hasta hace poco notable consenso social,

"Franquisme des de l'aula". Cèlia Cañellas

Font:

D.Quinquer

A SER

Aportacions
Models i pautes: bases d'orientació

Exposar idees: Discurs formal

La meva argumentació

La meva idea és que

Les meves raons són

Arguments en contra de la meva idea poden ser

Convenceria algú que no em creu amb

L'evidència que donaria per convèncer d'altres és que

Font: M.Roca

Aportacions
Tasques híbrides

Font: M.Roca

PREMI CAVALL FORT 2004

Escalfa, l'abric?

EL COS HUMÀ està habitualment a una temperatura superior a la de l'aire que l'envolta. Per tant, la pell escalfarà la capa d'aire que té en contacte i si l'aire no està en moviment es formarà al voltant del nostre cos una capa calenta d'aire. Aquesta capa d'aire uns dits tèrmicament de l'aire que està més allunyat de nosaltres o bé el cas que l'aire estigui absolutament quiet. Aquesta condició no es dóna mai: l'aire està en moviment constant malgrat que no ho percebem.

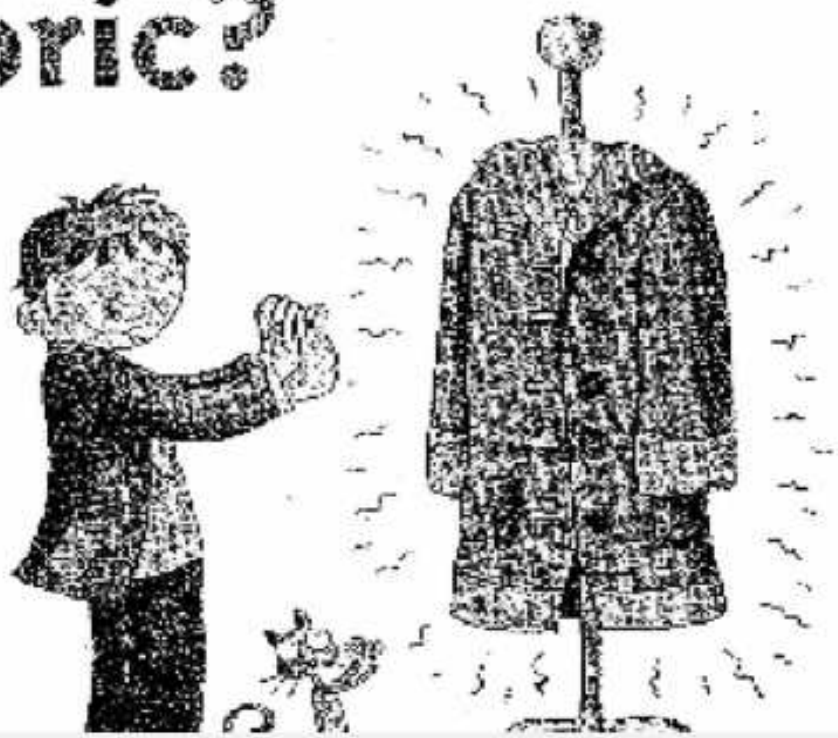

Un ventall ens refresca?

Així, doncs, la capa d'aire calenta que ens envolta es renovarà d una manera natural, i quedarà substituïda

Com convenceríem un amic sobre si un abric escalfa o no?

2n ESO IES Dr. Puigvert

Aportacions
Enfocament competencial

Font: D.Quinquer

- Partir de casos reals
- Fer l'abstracció del model
- Transferir a altres situacions

Aprendre un concepte

Fase preparatòria: Fer-lo accessible, contextualitzar-lo	•Aprenem quan manipulem, quan pensem sobre les nostres idees, quan les explicitem...
Fase de construcció negociada del significat: Exploració, clarificacions, diferenciació d'altres propers, abstracció	•Interactuem amb iguals, amb professor/a, amb materials didàctics •Revisem les idees inicials i les enriquim
Fase de transferència: Exemples i contraexemples, aplicació a d'altres contextos	•Podem utilitzar- lo en noves situacions, definir-lo...

lors Quinquer

Oferta formativa

	ENSENYAMENT PROTEGIT	COMPETÈNCIES COMUNICATIVES A LES ÀREES CURRICULARS
RECURSOS	Curs telemàtic a Odissea	Materials a Ateneu
IMPLEMENTACIÓ	Curs telemàtic adreçat a professorat de ciències socials Curs telemàtic adreçat a professorat de ciències naturals Grups de treball intercentres i intracentres	Curs telemàtic Conferència Taller de zona Seminari de zona Formació en centre Autoformació

Entorn virtual Odissea

ateneu.xtec.cat/wikiform/wikiexport/cursos/curriculum/eso_btx/dcs1/index

Google

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

.XTEC

Ateneu
Materials i recursos per a la formació

DCS1 - Les competències comunicatives aplicades a les àrees curriculars. Educació secundària

Guia | Projecte | Punt de partida | Mòdul 1 | Mòdul 2 | Mòdul 3 | Mòdul 4 | Avís

- Mòdul 1: Competències bàsiques i comunicació
- Mòdul 2: Mirar, llegir i entendre
- Mòdul 3: Escriure i produir
- Mòdul 4: Parlar i argumentar

Materials d'accés lliure a Ateneu

- Avís legal
- Descàrrega del curs (versió juliol 2010)

Autoria

- Magda Blanes Orts
- Jaume Cortada Cortada
- Enric Custodio Fitó
- Manoli Narvaez Ferri

A partir d'una idea inicial realitzada per: Dolors Quinquer, Montserrat Roca, Rosa Clar, Anna Llauradó i Antoni Riera

Reptes a mig termini

FOMENTAR EL CANVI METODOLÒGIC

MILLORAR ELS RESULTATS ACADÈMICS DE TOT L'ALUMNAT